

۲۴۳۹.

۱۳۳۸ / ۲ / ۱۶

دانشگاه شهید بهشتی
دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

پایان نامه:

جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد آموزش بزرگسالان

موضوع:

~~در مورد نقش عوامل اجتماعی در فرایند یادگیری بزرگسالان~~
~~در مورد نقش عوامل اجتماعی در فرایند یادگیری بزرگسالان~~
~~در مورد نقش عوامل اجتماعی در فرایند یادگیری بزرگسالان~~

استاد راهنما:

دکتر آشتیانی

استاد مشاور:

دکتر صباغیان

نگارش:

صغری مصلی

1203/2

~~دکتر صباغیان~~

۲۴۳۶۰

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم دو اسطوره فداکاری و ایثار که همواره

در تمام مراحل زندگی یاریم کرده‌اند

تقدیر و تشکر

سپاس بیکران شایسته خداوند بزرگ است که توفیق
آموختن عطا فرمود و درود فراوان به بندگان صالح او که همت
خود را صرف انجام تکالیف الهی می نمایند.
«با سپاس فراوان از اساتید محترم دکتر ملیحه آشتیانی و دکتر
زهرا صباغیان که در به ثمر رسیدن این پایان نامه همواره از
راهنمائیهای خود مرا بهره مند ساخته اند و آرزوی توفیق روز
افزون ایشان را از خداوند متعال خواهانم».

فهرست مطالب

چکیده

فصل اول

۵	مقدمه
۶	بیان مساله
۸	اهمیت تحقیق
۱۲	سوالات تحقیق
۱۳	تعریف واژه‌ها و مفاهیم
۱۴	مشکلات و محدودیتهای تحقیق

فصل دوم (ادبیات پژوهش)

۱۶	مقدمه
۱۷	بخش اول (ادبیات پژوهش)
۱۷	تعریف بزرگسالی
۱۹	آموزش بزرگسالان
۲۱	مفهوم آموزش بزرگسالان در کشورهای گوناگون
۲۳	ضرورت آموزش بزرگسالان
۲۷	ویژگیهای بزرگسالان
۳۵	ویژگیهای آموزش بزرگسالان
۳۸	انگیزه
۴۴	یادگیری
۴۶	سرعت یادگیری

۴۷	عوامل مؤثر در یادگیری.....
۵۱	عواملی که سبب کاهش انگیزه یادگیری می‌شوند.....
۵۳	فلسفه آموزش مداوم.....
۵۶	اصول آموزش بزرگسالان.....

بخش دوم (ادبیات پژوهش)

۶۵	آموزش ضمن خدمت.....
۶۷	انواع دوره‌های آموزش ضمن خدمت.....
۶۸	تاریخچه تاسیس اداره کل آموزش ضمن خدمت ایران.....
۷۳	اهداف آموزش ضمن خدمت.....
۷۴	دلایل و ضرورت‌های تشکیل دوره‌های آموزش ضمن خدمت در دوره ابتدائی.....
۷۵	روشهای آموزش ضمن خدمت.....
۷۸	خلاصه‌ای از وضعیت آموزش ضمن خدمت در پنج کشور صنعتی.....
۸۴	بررسی نتایج تحقیقات در مورد نگرش معلمان به آموزش ضمن خدمت.....
۸۹	خلاصه و نتیجه‌گیری.....

فصل سوم (روش پژوهش)

۹۱	روش پژوهش.....
۹۱	روش گردآوری اطلاعات.....
۹۲	بازار گردآوری اطلاعات.....
۹۳	روائی و اعتبار پرسشنامه.....
۹۴	جامعه آماری.....

۹۵.....روش نمونه‌گیری

۹۵.....روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

فصل چهارم (تجزیه و تحلیل اطلاعات)

۹۹.....تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱۳۷.....نتایج روش توصیفی

۱۳۷.....نتایج روش استنباطی

فصل پنجم (نتیجه‌گیری و پیشنهادات)

۱۴۳.....نتایج کلی

۱۴۴.....پیشنهادات

۱۴۶.....منابع و مآخذ

۱۵۴.....پیوستها

فهرست جداول

- جدول ۱) تفکیک سوالات پرسشنامه بر حسب سوالات تحقیق..... ۹۳
- جدول ۲) گزارش فعالیتهای مرکز آموزش ضمن خدمت شهر تهران «دوره ابتدائی»..... ۹۴
- جدول ۳) توزیع داده‌های مربوط به سن افراد نمونه..... ۱۰۰
- جدول ۴) توزیع داده‌های مربوط به سابقه تدریس افراد نمونه..... ۱۰۱
- جدول ۵) توزیع داده‌های مربوط به مدرک تحصیلی افراد نمونه..... ۱۰۲
- جدول ۶) توزیع داده‌های مربوط به جنس افراد نمونه..... ۱۰۳
- جدول ۷) توزیع داده‌های سؤال ۱..... ۱۰۳
- جدول ۸) توزیع داده‌های سؤال ۲..... ۱۰۴
- جدول ۹) توزیع داده‌های سؤال ۳..... ۱۰۵
- جدول ۱۰) توزیع داده‌های سؤال ۴..... ۱۰۶
- جدول ۱۱) توزیع داده‌های سؤال ۵..... ۱۰۷
- جدول ۱۲) توزیع داده‌های سؤال ۶..... ۱۰۸
- جدول ۱۳) توزیع داده‌های سؤال ۷..... ۱۰۹
- جدول ۱۴) توزیع داده‌های سؤال ۸..... ۱۱۰
- جدول ۱۵) توزیع داده‌های سؤال ۹..... ۱۱۱
- جدول ۱۶) توزیع داده‌های سؤال ۱۰..... ۱۱۲
- جدول ۱۷) توزیع داده‌های سؤال ۱۱..... ۱۱۳
- جدول ۱۸) توزیع داده‌های سؤال ۱۲..... ۱۱۴
- جدول ۱۹) توزیع داده‌های سؤال ۱۳..... ۱۱۵
- جدول ۲۰) توزیع داده‌های سؤال ۱۴..... ۱۱۶
- جدول ۲۱) توزیع داده‌های سؤال ۱۵..... ۱۱۷

۱۱۸.....	جدول (۲۲) توزیع داده‌های سؤال ۱۶
۱۱۹.....	جدول (۲۳) توزیع داده‌های سؤال ۱۷
۱۲۰.....	جدول (۲۴) توزیع داده‌های سؤال ۱۸
۱۲۱.....	جدول (۲۵) توزیع داده‌های سؤال ۱۹
۱۲۲.....	جدول (۲۶) توزیع داده‌های سؤال ۲۰
۱۲۳.....	جدول (۲۷) توزیع داده‌های سؤال ۲۱
۱۲۴.....	جدول (۲۸) توزیع داده‌های سؤال ۲۲
۱۲۵.....	جدول (۲۹) توزیع داده‌های سؤال ۲۳
۱۲۶.....	جدول (۳۰) توزیع داده‌های سؤال ۲۴
۱۲۷.....	جدول (۳۱) توزیع داده‌های سؤال ۲۵
۱۲۸.....	جدول (۳۲) توزیع داده‌های سؤال ۲۶
۱۲۹.....	جدول (۳۳) توزیع داده‌های سؤال ۲۷
۱۳۰.....	جدول (۳۴) توزیع داده‌های سؤال ۲۸
۱۳۱.....	جدول (۳۵) توزیع داده‌های سؤال ۲۹
۱۳۲.....	جدول (۳۶) توزیع داده‌های سؤال ۳۰
۱۳۳.....	جدول (۳۷) توزیع داده‌های سؤال ۳۱
۱۳۴.....	جدول (۳۸) توزیع داده‌های سؤال ۳۲
۱۳۵.....	جدول (۳۹) توزیع داده‌های سؤال ۳۳
۱۳۶.....	جدول (۴۰) توزیع داده‌های سؤال ۳۴

فهرست نمودارها

- نمودار ۱) طبقه بندی نیازهای بزرگسالان تهران
- نمودار ۲) سن افراد نمونه
- نمودار ۳) سابقه تدریس افراد نمونه
- نمودار ۴) مدرک تحصیلی افراد نمونه
- نمودار ۵) جنس افراد نمونه
- نمودار ۶) توزیع داده‌های سؤال ۱ پژوهش
- نمودار ۷) توزیع داده‌های سؤال ۲ پژوهش
- نمودار ۸) توزیع داده‌های سؤال ۳ پژوهش
- نمودار ۹) توزیع داده‌های سؤال ۴ پژوهش
- نمودار ۱۰) توزیع داده‌های سؤال ۵ پژوهش
- نمودار ۱۱) توزیع داده‌های سؤال ۶ پژوهش

چکیده:

جوامع و سازمانها برای توسعه در ابعاد مختلف به نیروی انسانی متخصص و توانمند محتاجند، لذا توجه به آموزش آنها ضروری به نظر می‌رسد و در این راستا نقش آموزشهای ضمن خدمت بسیار با اهمیت است. برای بدست یافتن به آنچه که در اینجا اشاره شد می‌بایست به اصول آموزش بزرگسالان توجه شود.

سؤال اصلی تحقیق:

تا چه میزان اصول آموزش بزرگسالان در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت شهر تهران رعایت می‌شود؟

سوالات فرعی تحقیق:

- ۱- تا چه میزان اصل مشارکت در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت رعایت می‌شود؟
 - ۲- تا چه میزان اصل مداومت در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت رعایت می‌شود؟
 - ۳- تا چه میزان اصل فشردگی در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت رعایت می‌شود؟
 - ۴- تا چه میزان اصل تنوع در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت رعایت می‌شود؟
 - ۵- تا چه میزان اصل جامعیت در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت رعایت می‌شود؟
 - ۶- تا چه میزان اصل هماهنگی در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت رعایت می‌شود؟
- نوع و روش تحقیق: پژوهش حاضر به روش پیمایشی انجام شده است.

جامعه تحقیق:

معلمان دوره ابتدائی شهر تهران که در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت شرکت کرده‌اند.

حجم نمونه و روش نمونه‌گیری:

از بین این جامعه آماری تعداد ۲۰۰ نفر به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای از پنج منطقه شهر تهران (شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز) انتخاب شدند که پس از برگشت پرسشنامه‌ها تعداد آنها به

۱۸۹ نفر تقلیل یافت.

ابزار گردآوری اطلاعات:

برای جمع آوری اطلاعات از پرسشنامه به روش لیکرت تنظیم شده که حاوی ۳۴ سؤال چند گزینه‌ای است.

روش تجزیه و تحلیل اطلاعات:

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات بدست آمده از پرسشنامه‌های معلمین از آمار توصیفی و برای تجزیه و تحلیل سوالات تحقیق از آزمون مجذور کای X^2 استفاده شده است.

نتایج تحقیق:

۱- در پاسخ به سؤال اول پژوهش، نتایج به دست آمده از لحاظ آمار معنادار بوده و نشانگر نگرش منفی معلمان نسبت به رعایت اصل مشارکت در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت می‌باشد.

۲- در پاسخ به سؤال دوم پژوهش، نتایج بدست آمده از لحاظ آماری معنادار بوده و نشانگر نگرش مثبت معلمان نسبت به رعایت اصل مداومت در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت می‌باشد.

۳- در پاسخ به سؤال سوم پژوهش، نتایج بدست آمده از لحاظ آماری معنادار بوده و نشانگر نگرش مثبت معلمان نسبت به رعایت اصل مداومت در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت می‌باشد.

۳- در پاسخ به سؤال سوم پژوهش، نتایج بدست آمده از لحاظ آماری معنادار بوده و نشانگر نگرش مثبت معلمان نسبت به رعایت اصل فشردگی در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت می‌باشد.

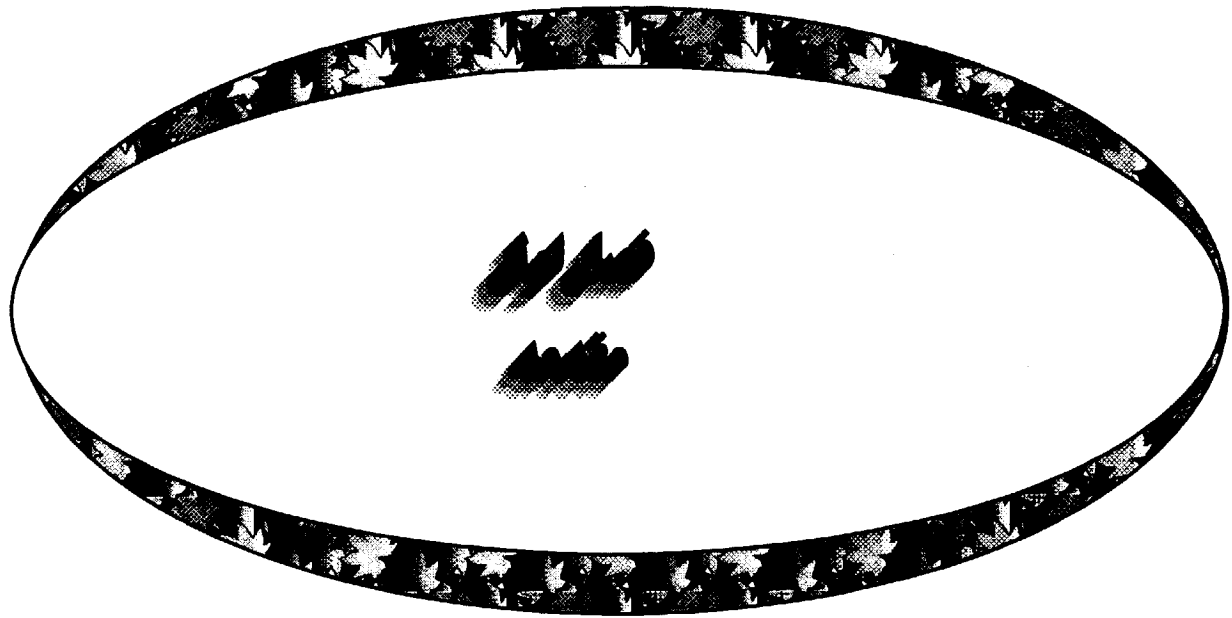
۴- در پاسخ به سؤال چهارم پژوهش، نتایج بدست آمده از لحاظ آماری معنادار بوده و نشانگر این است که معلمان معتقدند اصل تنوع در حد متوسط در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت

رعایت می‌شود.

۵- در پاسخ به سؤال پنجم پژوهش، نتایج به دست آمده از لحاظ آماری معنادار بوده و نشانگر این است که معلمان معتقدند اصل جامعیت در حد متوسط در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت رعایت می‌شود.

۶- در پاسخ به سؤال ششم پژوهش، نتایج بدست آمده از لحاظ آماری معنادار بوده و نشانگر نگرش منفی معلمان نسبت به رعایت اصل هماهنگی در دوره‌های آموزش ضمن خدمت کوتاه مدت می‌باشد.

مقدمه:

بزرگسالان مظهر توان یا ضعف هر جامعه‌اند. چنانچه جامعه‌ای از بزرگسالانی بی سواد، نادان، غرق در خرافه و فاقد روح علمی تشکیل شده باشد، بی هیچ شبهه جامعه‌ای است عقب مانده، فاقد قدرت در برابر طبیعت و فاقد قدرت در برابر دیگر جوامع بشری. «اندیشه مریبان جدید این است: هر قدر هزینه آماده سازی بزرگسالان بیشتر باشد، یعنی جامعه سرمایه گذاری بیشتر برای پردازش آنان و تبدیل توانهای بالقوه آنان به توانهای بالفعل صرف نماید یا نموده باشد، به همان نسبت ظرفیت نوآوری جامعه فزونی می‌یابد.» (ساروخانی، ۱۳۷۵، صفحه ۴۱) و از جهتی محیط پیرامون در سالهای اخیر همچنان با سرعت رو به رشد و توسعه بوده است، به منظور پرورش کارمندان با استعدادی که قادر به پاسخ دادن به این تحولات باشند باید به ارائه و توسعه سیستمهای آموزشی که با این رشد و توسعه سازگار باشد ادامه بدهیم، که این مسئولیت مهم را بر عهده آموزشهای ضمن خدمت نهاده‌اند.

واضح است اگر قرار باشد از قابلیت‌های کارکنان حداکثر استفاده بعمل آید و زندگی در محل کار به تجربه‌ای ثمر بخشی تبدیل گردد، ناگزیر باید نوعی از آموزش ضمن خدمت را که با علائق افراد برای بهبود و مطالعه بیشتر منطبق باشد، ایجاد کرد. علت این امر این است که پرورش تمایل افراد به یادگیری، در دراز مدت به توسعه و تکامل سازمان کمک خواهد کرد. و در جریان تحقق بخشیدن به این امر نباید سیستم آموزش ضمن خدمت را به ابزاری برای ترفیع و ارزشیابی تبدیل کنیم، بلکه باید ضمن تلاش برای ایجاد سیستمی بهتر، پیوسته بر اهمیت فرد تاکید کنیم.

چنانچه آموزشهای ضمن خدمت به درستی برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی گردند باعث افزایش و توسعه اطلاعات دانش جدید می‌شود و همچنین روشهای انجام کار، تخصص و مهارتهای شغلی، نحوه ارتقاء افراد به مشاغل بالاتر تطبیق افراد با وضعیت جدید، تقویت روحیه، شکوفایی استعدادها، ارتقاء کمی و کیفی کار و خدمات و تولید بهبود می‌یابد.